

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi 18 Decemb. st. v.
30 Decemb. st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redactiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 97.

ANUL XVI.

1880.

Pretul pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl.; pe 1/4
de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Român'ia 2 galbeni.

Aventuri literare.

(Urmare.)

IV.

Venim la partea cea mai interesantă și totu-oada cea mai grea.

Să arătăm cum ar fi voitu recensentul să aplicu eu mitologi'a în Negriada.

Recensentul începe și aici observările sale cu o eróre capitală. În cântul al doile Traianu naréza cuprinderea Daciei. Fîindu că noi Românii pe atunci nu existam și prin urmare nici mitologi'a noastră specifică românească; fiindu că Traianu eră imperatu romanu, ier nu domnu românescu: el nu putea vorbi în narațiunea sa decât despre țeități și credințe romane, ier nu românesci. Prin urmare în totu cântul al doile, pe lînga mitologi'a dacia, nu se afla decât mitologia dacoromâna.

Recensentul nici chiar acésta n'a pututu observá. Țice, că Vinerea ce vine în acestu cântu, este Vinerea cea din mitologi'a noastră românească. Déca nu s'a nevoitu a petrunde spiritul generalu al cântului al doile, putea să véda singuru numai din versul

A Romei dulce mama se naltia sus la Joe

putea să véda, țicu, că Vinerea ce întrevine aici, este mam'a lui Enea, protectoréa Romanilor. Chiar de nu stá acésta a nume espresu în Negriada, recensentul, care se laudá mai sus că a facutu studie complete de mitologi'a vechia, trebuia să scia acésta chiar din acea mitologia.

Indiciosul meu recensentu îmi imputa, că de ce am facutu pe țeul Istru să dee spad'a lui Traianu, căci, dupa dînsul, mai frumosu ar fi fost să fi pusu pe Marte să bine-cuvinte spad'a lui Traianu! Déca Marte avea barba și peru lungu popescu séu cel puțin să ni-l putemu imaginá à la Roma de adi, tunsu și rasu; déca avea pe lînga cadelnița și patrafiru, pe clopotarul cu traist'a pentru *colaci* și „marginite”, ce mai scii, puneam pe Traianu să-l chame sé vina cu „busuiocul” să-i boteze spad'a. În adevéru cel mai originalu tablou! Dar n'am sciatu că cruntul și sângerosu Marte pôte sé se îmbrace și în pele de óia, vream sé țicu de popa; nu l'am aflatu nicairi în vechi'a clasicitate cu busuiocul în mâna séu *binecuvintandu*, și dreptu aceea lasu acésta originalitate s'o aplice recensentul, în baladele sale traianide, ce ni le promite în recenziune.

Recensentul când ctesce în Negriada, că balaurul ce-a luat pe Cicala și-a adusu corón'a lasând'o pe stîncă, ar fi al țerii ângeru, cum se exprima unul din

poporu, esclama: „Cum se nimeresce, ca și pumnul în ochiu. Ce jocaria, ce copilaria”.

Se vede, că recensentul nu scie un'a din cele mai vechi și mai lațite credințe ale poporului nostru: *credinți'a în sierpii de casa*.

La vechii Romani fia-care familia, chiar fia-care persóna, fia-care poporu, țera, ținutu, locu, cetate, satu, societate s. a. avea *geniul* seu, ceea ce Românii de adi țicu ângeru. Cu deosebire la noi mai generala și mai bine pronunțata este credinți'a, că fia-care casa are ângerul seu. În poporu existe o suma de spresiumi în care pâna adi se vede aprópe nealterata credinți'a și cultul geniului. Așá noi țicemu *omu slabu de ângeru*; *nu l'a lasatu ângerul séu sfantul*, se țice când cineva a scapatu din unu mare pericolu, séu fiindu gat'a să fáca o fapta rea, în ultimul momentu se reține. *Omú fara ângeru séu care n'are ângeru se țice și de omú reu, crudu și de omú nefericitu. Cum te-a lasatu ângerul se faci asiá ceva*, în înjuraturi: *ângerul teu!* Sfântul teu! s. a.

În fine cine nu scie, că fia-care familia la Români, are *prațnicul* seu care se dá la anumita ți în anu. Acésta se face atât pentru ângerul protectoru al casei, cât și pentru sufletele reposaților.

În țér'a Hațegului pâna adi poporul înainte de a mîncá, dar mai vîrtosu înainte d'a bé, vérsa puțin jos. Acésta este fára îndoieála o reminiscinți'a din vechiul cultu al Genielor, o așá numita libațiuine.

Totu în valea Hațegului existe și credinți'a în *Velv'a locului*. Adeca fia-care locu are *velv'a* lui. Cu deosebire am auțitu multu vorbindu despre *Velv'a locului* pe copiii cari âmbra la vite, spunédu că au vețut'o în cutare vale, cutare pereu, la cutare isvoru, în cutare tufișu s. a. Totu acolo când fulgera sér'a la orizonu, nu se țice, că fulgera, fára se *batu velvele*. Întrebându odata pe unu betrânu vecinu al nostru cu numele Petru Dinisioniu, că de ce se batu *velvele*? Vor sé-si iee moși'a un'a dela alt'a, dragul moșului, mi-a respunsu betrânul. Casele parasite sînt cu deosebire puse sub protecțiunea *Velvei*. Acolo s'aréta *velv'a* fórté adese ori și adese ori alunga pe cei ce vor sé le surpe. La satul nascerei mele eră în lunca o fabrica de zacharu parasite. Copiii și chiar și ómeni mari se apropiáu de ea cu fiorile în spate, căci adese ori le esia *Velv'a* în cale. Fia-care comóra are *velv'a* sa, asemenea fia-care baia. *Valv'a bái* o aflámu și în Lesiconul de Buda.

Déca vom consultá vechile inscripțiuni ale patriei nóstre, vom remâné suprinsi de mulțimea inscripțiunilor facute în onórea geniilor aici în patri'a noastră, care, durere, ne o cunoșcemu atât de puțin. Ier în inscripțiunile descoperite pân'acum, înțelege ori cine, sînt

abia uru minium percentu din cele ce vor fi esistatu in fapta. In aceste inscripțiuni allămu: Genius Canabensium, Genius Centuriae, Genius Collegii fabrorum, Genius Collegii Victoriae, Genius Commercii, Genius legionis, Genius Ordinis, Genius Pagi, Genius loci, și in fine de două ori chiar si *Genius Daciarum*.*

Și in vechime și la noi, in credința de adi a poporului, *geniul* se arata mai vartosu sub forma de șerpe, și pentru aceea la noi șerpele de casa este angerul casei.

Speru dara că nu eu voi fi acel'a care să fiu comis-o copilaria dându locu in Negriada și la al „Terrii angeru“.

(Va urmă.)

Ar. Densusianu.

Amicul adevărului.

— *Novela englesa.* —

(Urmare.)

Liza remase uimita, și nu putea să ghicisca de fel, că ore ce a facutu Viliam. In urma presupuse, că de siguru el i-o fi declaratu amoru — in batjocura.

De aci dșor'a Robinson mai merse in vr'o câteva prevalii, in totu locul publică fapt'a nerușinata a lui Viliam, și mai adaugă și ce simția ea pentru el.

Și, ce e dreptu, nici două ore nu trecusera, și deja întrég'a parte de orașu eră ocupata cu vestea, că mintea lui Viliam — de dupa vorbele dșorei Robinson — nu-i la locu...

V.

Viliam in negustoria.

— Taci, că-i bine; lucrul curge foarte pomposu, — isi dicea Viliam dupa ce-l parasi dșor'a Robinson, — imi mai câștigai unu neamicu, și inca pe camierier'a Elenei Lyle, pe care nici pentru toate bunetățile lumii — n'asu fi voitu s'o ofensezu. Ce bine, că n'a auđitu nimenea convorbirea nostra, căci — vorbindu adevărul — seu m'ar crede unu narodu, seu unu necalitu cu intențiuni rele. Dar ieta-me, că inceptu a crede, că James totusi are dreptate. Minciun'a intru atăta s'a inradecinat in noi, cât — deca n'avemu ocaziune să inșelăm prin ea pe altii, nisuiemu însiși a rataci inca și atunci, când n'avemu nici picu de ușa spre acest'a. Mi-ar placé să fia trecute acele optu zile, căci precum se vede, intru atăta me voiu incurcă, încât nici vorba nu-i să me mai pota descălci. Dă-l naibei adevărul! Dar cel puțin de mi-ar da pace omenii! Ei inse totu cu așa întrebări gingașe me nepacățiescu, încât eu nenorocitul — vrându nevrându — trebuie să pieru pentru adevărul, seu să-mi inșelu amicul. Hei, hei! Inse haidamă mai departe! Adevărul trebuie să invinga!...

Cu acestu monologu ajunse Viliam la prevalia Black, Brown, White et comp., unde el se află in serviciu.

Cum ajunse, il și întimpină in pragul ușei unu din șefii sei.

— Dta vini astadi cam târđiutu, — i dișe acel'a cam in gluma, — acest'a inse să nu-ti para infruntare, căci dta esti foarte punctualu. A propos! Să te rogu ceva. Panur'a aceea de metasa trebuie pachetata bine. Dșor'a Lyle isi tritaise in demineta acest'a aici camierier'a, și n'a rugatu, ca inca astadi să-i trimitemu stufe de alesu. Dta scii, că astfel de stufe prețioșe nu le in-

credemu fia-cărui. Așă dar ne-ai deoblegă forte, deca însuti dta ai merge cu pacul la Steatam.

— Cu cea mai mare bunavointia, — respunse Viliam, simțindu-se forte ușor de asta-data, că pôte da respunsu eșitu chiar din anim'a sa.

— Am cugetatu. Imi pare, că nici dșor'a Lyle nu se va supera pe noi, pentru că tocmai pe dta te tramiseramu. Căci e frumosu, deca omul pôte fi de douăzeci și cinci de ani, ca dta, și are așa barbuța frumoșica, așa peru crețiu ca al dtale. O, Dămne, cât de iute imbetrănesce omul! — suspină șeful scarpenându-și capul pleșugu. Nu-i așa, că de acuma nici o fetișora frumoșica nu se va puté inamoră de perul meu.

— Nu pré deș, dle, — respunse Viliam.

Dnul Brown, căci eră însusi el, membrul cel mai de frunte in compania, se nholbă uritu la respunsul lui Viliam; inse totusi ierasi inceptu cu tonul seu amicalu:

— Inca mai am să-ti impartășescu ceva. Te rogu insoțiesce-me in odai'a vecina!

Ajunsu acolo, dl Brown inceptu cu cea mai mare afabilitate astfel:

— Astadi, inainte de mediadi plecu spre Scoția pentru neșcari cumperări. Inainte de a porni, am să-ti descoperu unu secretu mare, și importantu pentru dta. Mai de un'a-di, eu și ceialalti colegi ai mei, cinaramu vial intr'o ospetaria de rangul mijlociu; in firul convorbirilor noastre — fără veste — ajunseramu și la dta. Se vorbi despre diligenția și statornicia dtale, și de poporalitatea de care te bucuri din partea damelor. Pe scurtu, s'a constatat, că dta esti forte folositoru pentru comerciul nostru; deci am otaritu unanimu să te primim in compania.

— Dle Brown, eu... eu, — gângavi Viliam surprinsu și imbetatu de bucuria.

Totdeuna a speratu și cređutu el. Viliam, că cu vremea, prin diligenția și economia va deveni membru in compania; dar nici prin gându nu-i trecu vr'odata, ca aceea aspirațiune să se realizeze așa curënd și fără de nici unu capitalu, numai prin valorea sa individuala.

Dl Brown plecă, ier Viliam isi ocupă locul indatinatu.

Veni o dama să cumpere ceva.

— Potu fi dara sigura, că colorea acest'a va fi statornica și in spelatu? — întrebă dam'a de Viliam, esaminându unu fel de materia.

— Ba, dșora, — respunse tinerul cu unu tonu rașușitu, — sciu de siguru, că panur'a acest'a nu-i de spelatu.

— Dar in esopițiunea din feresta se dice, că se pôte spela. Și de unde scii dta, că nu-i de spelatu?

— Nu demultu o dama a mai cumperatu, tocmai din ast'a materia, și in spelatu și-a perduțu colorea.

— De ce puneti dar dvostre in esopițiune cedula, că „aceste sunt de spelatu“, deca nu e așa?

— O, dșora, forte bine sciu eu, că n'ar trebui să punemu, inse...

— E bine, deca scii, de ce nu iai de acolo cedulele amagitorie?

— Ce fel!? — strigă dl Black șeful, care auđise monologul, — nici acum n'ati luat cedulele din feresta? Ia-le de acolo indatu, dle Morris! Cu ce ve mai pota servi, dșora?

— Multăimescu de atăta de asta-data. Ocasional-minte pôte că dora me voiu mai rentorce, — respunse dam'a eșindu din prevalia.

Abiă se departă ea, Black sari infuriatu spre Viliam, care tocmai se trudiă să ia cedulele.

(Va urmă.)

* Die römischen Inschriften in Dacien de Ackner et Müller. Wien, 1865 nr. 433, 448, 89, 76, 225, 445, 450, 446, 884, 27, 444, 651, 799, 37 și 409.

C e e n o u ?

Comite supremu român. Aflăm, că guvernul va numi în curând în comitatul Carașu-Severin unu comite supremu român. De și împarțesitorul nostru se crede bine informat, totusi publicăm scirea acésta cu tota re.erv'a.

Diet'a a ținutu la 24 l. c. o ședinția scurta, în care s'au promulgatu unele legi sancționate. Între altele și legea relativa la înrolare și la urcarea dărei de transport. Președintele consiliului a presintatu totuodata proiectul de lege pentru organizarea poliției capitalei.

Secuii din Români'a, séu mai bine, acei secui din Români'a, cari au fugitu acolo din Transilvani'a, spre a nu fi înrolati în armat'a d'aici, au adressatu cătra dl primu-ministru Tisza o petițiune, cerându facultatea d'a se puté rentorce nepedepsiti în patri'a lor.

Fundațiunea Andronic, precum aflăm din „Tel. Rom.“ este amenințata de a fi atacata prin processu. O nepóta din Români'a a repausatului s'a simțita indemnata d'a amenință cu anulare acele dispozițiuni ale testamentului, cari erau menite d'a face nemuritoru la români numele binefacatorului. Acea nepóta acuma petrece la Sibiu, și a invitatu la împaciuire consistoriul, ceea ce înse acesta a respinsu.

Medalionul de aur, ce orașul Budapesta îl va darui miresei moștenitorului de tron Rudolf, va avé greutate 66 galbeni Modelul, facutu din cêra, e deja gata. Partea aversa a medalionului arêta portretele bine nimerite a moștenitorului de tron și al miresei sale principes'a Stefania; pe partea reversa se afla unu Genius, care conține armele Ungariei și Belgiei, si pe aceste se afla inscripțiunile de dedicare.

Concertu românesc în Clușu. Societatea „Julia“ a studentilor români dela universitatea din Clușu a decisu în principiu a se tiné în dulcele Craiunului și în acestu anu unu concertu în folosul ei. Spre acestu scopu a și alesu unu comitetu arangiatoru, în persoanele dlor: A. Popu med. V. P. Dulfu, A. Micu, A. Nicóra, R. Rosca, D. Ciuta, P. Germanu, N. Varareanu și A. Popu.

Bancnote noué de 10 fl. La 3 januarie se vor pune în circulațiune bancnote noué de câte 10 fl. Bancnotele cari se afla acuma în circulațiune se vor mai primí pâna la 30 septembrie 1881, dupa terminul acesta pâna la finea lui decembre 1881 banc'a le va înșchimbá. Dupa 31 dec. 1881 bancnotele vechi nu vor mai avé valóre.

Despre comun'a Jaca în Biharia diuariele unguresci au scrisu cu bucuria, că românii de acolo s'au magiárisatu. Înse preotul reformatu de acolo vine și desmințesce scirea acésta, dicându, că tocmai din contra, românii cari începusera a se magiárisá, se rentórsera iérasii la românismu. Óre al cui este meritul ?!

Magiárisarea numelor de familia nu înaintéza așa precum s'ar fi doritu în unele cercuri. Numai jidanii și câțiva germáni si-au magiárisatu numele, iér dintre naționalități mai nimene, în special dintre români nimene. Caus'a acesteia, dupa opiniunea unora ar fi, că trebue sé se plătesca o tacsă de câte 5 fl. deci ca magiárisavea numelor sé se pótá realisá mai ușor, s'a pornitu în Budapesta o mișcare, care a produsu dílele trecute o adunare, în care s'a decisu a se face pasi pentru stergerea tacséi, si în casul cel mai reu d'a întreprinde colecta spre a ajutorá pe aceia, cari, din lips'a mijlócelor, nu potú plati acea tacsă.

Din Blasiu primimu aceste șire: Relativu la no-

titia „Familiei“ în privinția vietii sociale din Blasiu ve facu cunoscutu, că chiar adi (19 dec.) și teologii au cerutu sé li se concéda ținerea unei ședinție publice. rezultatul cererii înse e fôrte problematicu. Studentii dela gimnasiu se esercitêza în dantiurile naționale, sub conducerea dlui profesoru Unguru. Se pare, că va intrá nițica vietia și în monotonia nóstra posomorita“.

O mare nenorocire s'a întemplat la 13 l. c. în Maramureșu. La Verhovina lucrau mai multi taiatori de lemne, când de odata se porni unu viforu cumplitu care mână néu'a în jos de pe munti. O astfel de lavina îngrogá de odata 16 ómeni, cari lucrau în vale.

Și-a jucatu în cãrti nevést'a. Într'o societate de domni magiári în comitatul Neograd s'a beutu și s'a jucatu de cãrtile. Dl Z. cătra deminétia și-a perdutu nu numai banii, dar și ánelul și orologiul. Atunci, și-a pusu în jocu nevést'a frumósa, pe care o și perdú. Câștigatorul înca nu și-a capetatu câștigul, de și nevést'a staruiesce la barbatu, ca acela sé-si plătesca datori'a de onóre.

Sciri scurte. *Versatul la Brasiovu* înca n'a încetatu; dela 11—18 dec. s'au bolnavitu 100 persoane, în cari 33 au muritu. — *La Turda* alegatorii români din municipiul Turda-Arieșu formara unu clubu, care ține întruniri de trei ori pe septemána. — *Feciorii din armat'a comuna* dela anul nou vor capetá și dejunu, și anume supá, care va costá câte unu cruceru și unu patraru. — *La însuratórea mostenitorului de tron Rudolf* mai multi condamnatu vor capetá grația. — *Proiectul de lege* relativu la casatori'a civila se va presintá dietei dupa feriile Craiunului. — *La Posion* doi adjuncti de negustoru, defraudându dela stapánul lor 1500 fl., s'au impușcatu; amândoi erau numai de 16 ani. — *In locu de balul din opera*, care nu se va tiné, vienesii pacaliti vreu sé arangeze alta festivitate cu ocasiunea nuntii moștenitorului de tron.

Sciri din Români'a. *Domnul si Dómn'a* au întrunitu joi la prândiu pe dnii președinti, vice-președinti și membrii biurourilor ambelor adunári legiuitoře, luându parte și câțiva ministri și alte persoane în numeru de 40. — *Cutremuru de pamentu* s'a simțitu joi deminétia la Bucuresci, ceea ce s'a repetitu și sâmbeta; în orașele Iasi, Constantia, Berlad și Galati asemenea s'a simțitu cutremurul, dar pe acolo a fost mai violentu. — *O femeia din Bucuresci*, Maria Ion, a nascutu trei copii, 2 baeti și 1 fêta, toti trei sânt în deplina sânetate. — *In urm'a atentatului* în contra dlui Ion Bratianu, ministerul de interne a primitu din tóta tãr'a, de pe la díferite autorități, precum și dela numeroși particulari, telegrame și adrese de felicitare la fericit'a scapare. — *Oficierilor inferiori*, precum cetimu în „Bin. Publ.“ li s'a datu facultatea de a purtá haine civile, ca și celor superiori; acésta facultate înse e supusa la cei d'ântáiu óre-cãror restricțiuni. — *Di Ar. Densusianu*, mutându-se din Brașov la Bucuresci, începú luni la universitate unu cursu din „Dreptul Ginților“, tratându în special principiul de naționalitate.

Cronic'a lumei.

Principes'a Dolgorucky, nou'a soția a țarului, nu este admisa în almanachul de Gotha, care cuprinde familiile de frunte ale Europei. Întrebata de acésta omisiune, redacțiunea a respunsu, că principes'a nu e din vechi'a familia Dolgorucky, ei din o familia de origine multu mai noua. Din caus'a acésta, firesce, e mare supereare la curtea din Petersburg.

Betrânul Emil de Girardin se retrage din aren'a politica și diuaristica a Franciei, în care dânsul a

servitu la vr'o 50 de ani. În timpul din urma el a fost deputatu la camera și directoru al diuariului „France”. El se va mută în Itali'a, și ajunsu deja de 78 ani, va petrece acolo restul ȕilelor sale, privind numai ca unu membru al publicului politic'a, la a c'arei conducere p'ân'acuma și el a luat parte.

Rocheport necontenitu injura pe Gambetta în diuariul seu intitulatu : „L'Intransigeant”, gratificându-l între altele cu epitetul de „miserabilu”. Într'unu articolu, Rocheport scrie aceste : „De ora-ce dl Gambetta nu p'ôte s' fi primul granatiru al Franciei, e simplu cel mai de nimica omu al ei!” Fanaticul de rea credința injura mai grozavu pe Gambetta, decât cum atacase odinioara pe Napoleon III în diuariul seu de atunci „Lanterne”. Spre a caracterisá pe acestu omu, e de ajunsu a spune, c'á dupa înmorm'ntarea soției lui Thiers, care fu petrecuta la locul eternu de vr'o 20,000 ómeni, a scrisu aceste cuvinte : „Astadi s'a înmorm'ntatu soția ucigatorului din 1871”. Scandalul produsu de Rocheport e atât de mare, încât deștepta indignațiune generala.

Cea mai noua moda dela Paris promite damelor o mulțime de articoli placuti. Creatorii modei au reeșitu s' inventeze pentru sezonul de i'erna unu fel de mantea, care fu numita „mantea rus'esca”, și merita a fi laudata, c'áci de și ajunge p'ána 'n glesne, totusi se alipesce frumosu de corpu. Ac'esta mantea se face mai ales din cachemir și din satin, garnisita cu primu. Pentru copile mici se gatescu niște mantile lungi, mai ales din peluche coloratu, și ac'esta de siguru va produce o reforma radicala în îmbracamintea pruncilor, și anume vestmintele acestora nu vor mai fi atât de scurte, ceea ce în timpu de i'erna este și periculosu. Între haute nouveauté i'erasi s'a ivitu br'aul Medicis, primitu înca mai de multu; acesta se face din stofele cele mai scumpe, și se garnis'za cu dantele, brodariá, și se p'orta în serate și în baluri; la rochiile cele mai ușore de gaze și tulle se p'orta br'áne de metasa grea și de brocat. Este și mai interesantu, c'á toaletele de balu se facu cu garnisiri de peluche séu primu. În c'ât privesce colórea stofelor, în metasa se p'orta mai ales verdea închisa, mestecata bogat cu auru; între colorile de séra cea mai placuta este așá numit'a ros'a de Champagne; la toaletele de balu s'unt predominante colorile de argintu palidu și de lucire arginția. Ca decorare, afara de flori cari se aplica în buchete mari pe peptu, umere, mai ales fluturii scilpic'osi se întrebuint'za. În locu de manșile glaçé lungi și cu nasturi mult, se p'orta manși filet colorate.

George Eliot, cea mai renumita romanciera englesa a timpului nou, a încetatu din vi'etia ȕilele trecute. Ea s'a nascutu la 1820, și numele ei familiaru a fost Mary Anna Evans. Scrierea ei cea mai renumita este romanul „Adam Bede”, care s'a tradusu în multe limbe, afara de cea rom'na, c'áci la noi nu se pré cump'era romanurile de tendința mai seri'osa.

Turbur'ările din Irlanda din ce în ce devinu mai amenințátore, și nu e mirare, c'áci aceste dat'za de timpu îndelungatu. Cestiunea ac'esta e de natura politica și agraria; înse fára lupt'a politica între englesi și irlandesi, ea n'ar fi luat'u unu caracteru atât de acutu. Englesii, precum se scie, la începutul acestui secolu au reeșitu s' desființeze cu totul autonomi'a Irlandei și s' supuna ț'era ac'est'a parlamentului din Londra. Înse irlandesii, de și în privința limbii au devenitu cu totul englesi, n'au încetatu s' lupte pentru restabilirea legislațiunii și guvernului lor separat. Agi-

tațiunile acestei partide, cunoscuta sub numele de „home-rule” (guvernu de sine statatoru) trecura și pe terenul socialu și materialu. Cromwell cucerindu înainte cu dóue sute de ani Irlanda catolica, a confiscatu moșiile proprietarilor mari și le-a împarțitu între fideliu sei protestanti. Astfel proprietarii de odinioara devenira cerșitori, și lucr'za p'ána 'n diu'a de astadi în ar'nda f'ostele lor pam'nturi. Proprietarii protestanti au juratu a nu-si vinde nici odata la catolici moșiile lor; astfel t'ote moșiile din Irlanda se afla în posesiunea a dóue sute de mii de proprietari. Firesce c'á starea ac'esia e nesuportabila, și mai ales când anii s'unt rei, și arendasii nu pot'u plati, adeseori se 'nt'empla c'ate unu conflictu. Se pare înse c'á acuma turbur'ările au ajunsu la culme, guvernul fu silitu a tramite trupe spre a p'oli iritațiunea. Dar fi-va în stare?

Din scrierile lui Liszt, cari din limb'a francesu fure traduse în cea germ'na de c'atra L. Raman, a aparutu și tomul al doile în Lipsi'a. Acestu tomu conține studii, și epistole din caletoria, din timpu dela 1834 p'ána la 1840. Studii se afla în tomul acesta șapte, despre starea artistului, despre music'a biseric'esca, apoi despre unele opere ale lui Mayerbeer, Schumann, Thalberg și Paganini. Serisorile de caletoria, adressede lui Berlioz, George Sand și Heine, s'unt date din Itali'a, și, afara de cestiunile musicale, trat'za momintele de frunte ale vi'etii literarie și sociale de atunce, și conținu multe detaiuri f'orte interesante.

Scandalu în camer'a americana. În camer'a deputaților a statelor unite americane în marti'a trecuta s'a desbatutu bilul fundaționalu. Cu asta ocaziune deputatul Mr. Weaver s'a înc'erat'u în disputa violenta cu deputatul Mr. Sparks. Weaver a numitu pe Sparks „mincinosu”, i'er cel din urma la r'endul seu a ȕisu celui d'ânt'au „porcu de c'áne, și facatoru de rele”. În urmarea acestor espectoratiuni, am'ndoi isi desbracara rocurile și se pusera în pozițiune de lupta, înse amicii lor i împedecara. Scandalul fu grozavu. Luptatorii fure condusi din sala de c'atra amicii lor, și președintele încheiá ședint'a.

De patru-spre-dece ori s'a maritatu o femeia germ'na din America, numita Teresia Reinschneider. D'ens'a e numai de 29 ani, și fára s' se fi desparțitu de barbatii ei de mai nainte, s'a maritatu totu în altu orașu, înse în urma înșelaciunea ei fu descoperita și acuma se afla înaintea tribunalului, care i va cere soc'ota de ac'esta placere d'a se maritá.

Sciri straine. *Br. Calice*, ambasadorul Austro-Ungariei la Constantinopolu, a pr'ânțitu s'ambet'a trecuta la palatu. — *Principele Leon Ourousoff* a fost numitu ministru plenipotențiaru al Rusiei la Bucuresci. — *Anderverth*, membru al consiliului confederațiunii elvetjane, și alesu președinte al aceleia pentru anul viitoru, s'a impușcatu la Bern în 25 dec. — *Municipiul Roma* a datu concessiune, ca în c'ntirumul de acolo s' se faca unu stabilimentu pentru arderea cadavrelor. — *Ex imperat'es'a Eugenia* la începutul lui ianuarie se va mutá definitiv din Chislehurst pe nou'a sa moșia Farnborough-Hill. — *Dsiór'a Mongolfier* fiic'a ac'elui Mongolfier, carele mai 'nt'au a facutu încercare cu balonul, a muritu ȕilele trecute la Paris.

CS Din caus'a serbatorilor, tipografi'a răm'ndu încuiata dóue ȕile, numerul presinte a întârțiatu cu o ȕi.